

УДК 06. 047

Кривобок В. О., Євсєєнко В. О.

Донецький державний університет управління

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗАВДАННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

У статті висвітлено організацію та завдання внутрішнього аудиту в системі управління підприємством та взаємозв'язок служби внутрішнього аудиту з іншими службами та підрозділами організації.

Ключові слова: аудит, контроль, звітність.

Krivobok V., Yevseenko V.

ORGANIZATION AND OBJECTIVES INTERNAL AUDIT IN ENTERPRISE MANAGEMENT SYSTEM

The article deals with the organization and objectives of internal audit in enterprise management system and the internal audit relationship with other agencies and departments of the organization.

Keywords: audit, monitoring, reporting.

Кривобок В.А., Евсєєнко В.О.

ОРГАНИЗАЦИЯ И ЗАДАЧИ ВНУТРЕННЕГО АУДИТА В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЕМ

В статье отражена организация и задачи внутреннего аудита в системе управления предприятием и взаимосвязь службы внутреннего аудита с другими службами и подразделениями организации.

Ключевые слова: аудит, контроль, отчетность.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Підвищення загального рівня якості управлінських кадрів і професійної підготовки менеджерів господарюючих суб'єктів стає доречним на сучасному етапі господарювання. Для здійснення ефективного управління створюється служба внутрішнього аудиту, через яку оперативно виявляються поточні проблеми.

За допомогою внутрішнього контролю керівництво організації отримує інформацію щодо її фінансово-господарської діяльності,

підвищує ефективність функціонування системи внутрішнього аудиту, що попереджує виникнення порушень, та підтверджує правильність звітів структурних підрозділів організації.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Широкий спектр питань з бухгалтерського обліку та аудиту, зокрема внутрішнього, а також шляхи його вдосконалення досліджувалися в роботах Бутинця Ф. Ф., Зубілевича С. Л., Голова С. Ф., Макальської А. К. та Рудницького В. С.

Цілі статті. Розгляд організації внутрішнього аудиту, а також його завдань в системі управління підприємством.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Внутрішній контроль є досить важливою функцією управління, яка містить облік, фінансовий аналіз і контроль, порівняння та оцінку фактично досягнутого результату з поставленими цілями і завданнями підприємства. Внутрішній аудит повністю контролює діяльність всіх підрозділів організації, шукає за якої причини відбуваються відступи від стандартів, відхилення від цілей, які повинен виконати конкретний об'єкт, що сприяє оперативному усуненню виявлених порушень [1].

Організація внутрішнього аудиту як функції управління підприємством передбачає сувору регламентацію своєї діяльності, визначення прав, обов'язків і відповідальності фахівців, кваліфікаційні вимоги, взаємостосунків з підрозділами і персоналом підприємства.

Робота служби внутрішнього контролю на підприємстві здійснюється згідно з індивідуальними і календарними планами робіт, які затверджує керівник підприємства. За результатами роботи внутрішній аудитор представляє голові підприємства звіт, який дозволяє керівнику звернути увагу та прийняти відповідні заходи щодо ймовірних порушень. Робота виконана в той момент, коли питання, які були поставлені у звітах внутрішніх аудиторів, розглянуті головою підприємства і коли видано офіційне розпорядження про прийняття (неприйняття) рекомендацій аудиторів.

Місце служби внутрішнього аудиту в системі внутрішньогосподарського контролю визначається її взаємозв'язками з іншими службами та підрозділами підприємства (табл. 1).

Завдання конкретної служби можуть бути різними залежно від специфіки роботи підприємства, від особливостей його організаційної структури і від завдань, які ставить перед собою адміністрація в даний момент [2].

Якщо розглянути завдання, що поставлені перед службою внутрішнього контролю, треба мати на увазі відмінності між внутрішнім аудитом та ревізією. Насамперед служба внутрішнього контролю має робити періодичну перевірку фінансово-господарської діяльності окремих підрозділів. Основна послуга, яку надають внутрішні аудитори – перевірка достовірності бухгалтерської (фінансової) звітності. Завданням внутрішніх аудиторів є перевірка звітності підрозділів і всієї організації в цілому. Результатом контролю за діяльністю окремих структур є складання аудиторського висновку, виявлення відповідності бухгалтерської звітності цих структур і всієї організації в цілому даним бухгалтерського обліку.

Таблиця 1

Взаємозв'язок служби внутрішнього аудиту з іншими службами та підрозділами підприємства

Підрозділ підприємства	Форма взаємозв'язку
1	2
Дирекція	Аудитор отримує від керівництва підприємства для виконання накази, розпорядження, вказівки, плани, результати перевірок, аналізу, оцінки діяльності, рекомендації, висновки тощо
Відділ постачання та збуту	Аудитор контролює стан матеріально-технічного забезпечення, ефективність укладених угод з придбання запасів, звіти про витрачання матеріалів на виробництво, відпуск матеріалів на сторону тощо
Матеріальний склад	Аудитор контролює рух запасів, обґрунтованість і своєчасність їх оприбуткування та списання, інформує про зміни в обліку та звітності
Виробничі цехи	Аудитор контролює виробничі звіти, накладні на відпуск сировини у виробництво, відповідність фактичного виходу продукції плановим нормативам
Планово-економічний відділ	Аудитор перевіряє наявність діючих норм і нормативів, звітів про виконання планових завдань з виробничої, фінансової і комерційної діяльності, планових відпускних цін на продукцію, що виготовляється

Відділ бухгалтерської служби	Аудитор перевіряє документи, що підтверджують достовірність бухгалтерської, фінансової та статистичної звітності, обґрунтованість розрахунків з бюджетом і позабюджетними фондами, дебіторами, кредиторами тощо
------------------------------	---

Найважливішою функцією служби внутрішнього контролю є фінансово-економічний аналіз діяльності суб'єкта господарювання і розробка її фінансової стратегії. Саме це сприяє зростанню ефективності роботи окремих підрозділів і організації в цілому, дає змогу досягнути мету, яку поставили перед службою внутрішнього контролю.

Одними з важливих напрямків внутрішнього аудиту є консультації з бухгалтерського обліку та оподаткування, а також у питаннях права. Упровадження ефективної достовірної та повної інформації системи управління для своєчасного виявлення й усунення недоліків [5].

З метою підготовки нашої організації до перевірки зовнішніми аудиторами, податковою інспекцією та іншими органами зовнішнього контролю служба внутрішнього аудиту виносить підсумки перевірки, аналізу та консультування.

Функції служби внутрішнього аудиту та професійно-кваліфікаційний склад цієї служби визначають завдання, які повинні виконуватись при здійсненні внутрішнього контролю організації.

Щодо міжнародного нормативу "Використання результатів роботи внутрішнього аудитора" внутрішній контроль здійснюється за такими напрямками:

- аналіз системи обліку і внутрішнього контролю;
- вивчення бухгалтерської (фінансової) й операційної інформації (за окремими статтями витрат, залишків на бухгалтерських рахунках та ін.);
- вивчення економічності й ефективності управлінських рішень на різних рівнях господарювання;
- аналіз адекватності політики у сфері менеджменту;
- оцінка якості інформації;
- розроблення проектів управлінських рішень;
- проведення стратегічного аналізу;

розроблення фінансових прогнозів.

Щоб правильно вирішити поставлені питання аудитор має бути професіоналом своєї справи, що свідчить про відповідність підготовки та досвіду спеціаліста масштабу і складності завдань за умови високої якості виконаної роботи.

Принципи внутрішнього аудиту це – цілісність, об'єктивність, конфіденційність, майстерність і компетентність. Результати роботи, що виконують аудитори повинна документуватися та плануватися. Зазначені та інші роботи можуть виконуватись зовнішніми аудиторами, але за окремим договором і за окрему плату. Якщо уважно розглянути вартість аудиторських послуг, то оплата всього комплексу робіт з аудиту суттєво збільшить собівартість виконуваних підприємствами робіт чи послуг і відповідно знизить прибуток [3].

Показником успішного результату аудиторської перевірки є наявність рекомендацій щодо вирішення наявних та майбутніх проблем, а показником її якості – повнота контролю, витрати на його проведення. За допомогою своєчасного внесення змін до податкових розрахунків, оптимальної облікової політики, попередження порушень, застосування податкових пільг, великого скорочення штрафних податкових санкцій досягається економічна ефективність підприємства.

Спираючись на міжнародні нормативи аудиту, були розроблені стандарти професійної практики внутрішнього аудиту інститутом внутрішніх аудиторів як міжнародної асоціації. Згідно даних стандартів загальноприйняті вимоги до аудиторської діяльності скориговані з урахуванням специфіки внутрішнього аудиту. Стандарти професійної практики мають рекомендаційний характер, оскільки внутрішній аудит – це внутрішня справа підприємства, а в умовах ринкової економіки втручання у діяльність економічних суб'єктів обмежене. Увесь комплекс стандартів поділений на п'ять розділів, в яких визначені основні концепції внутрішнього аудиту. Треба брати до уваги, що вимоги стандартів періодично оновлюються у Положеннях про стандарти внутрішнього аудиту [4].

Висновки. Внутрішній контроль дає змогу своєчасно виявити недоліки в роботі організації і вжити необхідних заходів щодо їх попередження, а також він виконується під час здійснення та документального оформлення господарських операцій, саме це є основною особливістю внутрішнього аудиту. З боку зовнішніх аудиторів викликає довіру до організації наявність внутрішнього

аудиту. Саме це підвищує довіру до звітності клієнта, так як вони заздалегідь передбачають наявність високоефективної системи бухгалтерського обліку і контролю, яка здатна перешкоджати виникненню порушень.

1. Про аудиторську діяльність: закон України від 22. 04. 1993 р. № 3126–ХІІ, зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>
2. Бутинець Ф.Ф. Аудит / Ф. Ф, Бутинець. – Житомир:ПП „Рута”, 2009. – 305с.
3. Зубілевич С. Л., Голов С.Ф. Основи аудиту / С. Л. Зубілевич. — К.: Ділова Україна, 2008. — 374 с.
4. Макальская А.К. Внутренний аудит / А. К, Макальская. –М: Аудит, 2010. – 294 с.
5. Рудницький В.С. Методологія і організація аудиту / В. С. Рудницький. – Т.: Економічна думка, 2007.– 192 с.